D•N
4/10 1950

Vysjinskij manövrerar

Det förslag till lösning av Koreafrågan som den ryske utrikesministern på måndagen framlade för FN kan vid första anblicken förefalla innebära en kompromiss värd att diskutera. Det har flera likheter med den under engelsk ledning utarbetade planen och går bland annat ut på att Korea skall enas, att fria val skall hållas i FN-regi och att en av nord- och sydkoreaner sammansatt kommission skall styra landet till dess valen ägt rum. Men — och detta är kärnpunkten — ryssarna kräver också att "amerikanska och alla andra främmande trupper" omedelbart dras tillbaka. Därmed är Moskvas förslag dömt att falla till marken.

Hr Vysjinskij har i en kommentar förklarat att några fria val inte kan hållas i ett land som är besatt av utländska trupper. Onekligen uttalar han sig härvidlag med en sakkunskap grundad på de mest handgripliga erfarenheter. Han vet att om det inte varit för de ryska truppernas närvaro eller indirekta tryck, så skulle Moskva inte haft de ringaste möjligheter att med hjälp av landsförrädiska minoriteter upprätta och befästa sitt välde över ett bälte av vasallstater från Östersjön till Svarta havet. Men han vet också att syftet med den polistyrka engelsmännen föreslagit för Korea just är att förhindra den sortens "fria" val som ger hundraprocentig anslutning till en av kommunisterna dominerad enhetslista. I ett land som är så sönderslitet av hat och splittring som Korea skulle en FN-kommission utan stöd av några som helst maktmedel icke effektivt kunna trygga fria val, utan fältet skulle vara tämligen fritt för ett rysk organisationsarbete i känd stil.

Men Vysjinskij är — även om hans vilda utgjutelser stundom kan tyda på motsatsen — ingen politisk dumbom, och säkerligen har han inte räknat med att hans förslag skall tas på allvar av andra än hans lydiga eftersägare inom vasallblocket. Viktigast för honom är i stället att så länge som möjligt hålla läget flytande och förhindra att FN-majoriteten kan utnyttja de militära framgångarna för att snabbt driva igenom en politisk lösning som går Rysslands och det kommunistiska Kinas intressen emot. På den punkten har han utsikter att nå avsevärda resultat med sin senaste FN-framstöt, men han har för säkerhets skull arbetat även på en annan linje. Den kinesiske utrikesministern Chou En-lai har fått tråda fram med en från Moskva uppenbarligen inspirerad utrikespolitisk förklaring — till yttermera vison kompletterad med en artikel av Chou själv i det ledande ryska organet Pravda —, hållen i sådana ordalag att den måste öka osäkerheten bland de FN-stater som fortfarande tvekar om lämpligheten av militära operationer även norr om trettiåttonde breddgraden.

En del av Chous uttalanden var så bombastiska att de knappast kan ha haft något annat syftemål än att förta intrycket av den prestigeförlust Kina lidit i samband med Koreakrisen. Andra avsnitt är mer oroande, såsom det i vilket han förklarade att Kina inte stillatigande kommer att åse hur en granstat område invaderas och förutsägelsen att de nordkoreanska kommunisterna skall "vinna slutlig seger genom det utdragna motståndskrigets taktik".

Även om det senare från Peking också dykt upp meddelanden — ingalunda för första gången — som går ut på att en konflikt mellan Amerika och Kina anses oundviklig och att betydande kinesiska förband redan befinner sig i Nordkorea, är uppfattningen på västdemokratiskt håll dock fortfarande den att Kina inte kommer att öppet ingripa. Däremot anses Chous uttalanden kunna tyda på att Kina ämnar ge underjordiskt stöd efter känt mönster åt de för livet kämpande nordkoreanerna. Förutsättningarna för en långt utdragen försvarsstrid av gerillakaraktär är onekligen ganska gynnsamma, och de perspektiv som här öppnar sig är sådana att de mera tveksamma staterna bakom FN-aktionen i Korea — alldeles som Vysjinskij avsett — försatts i ett dilemma. Å andra sidan understryker både Chous hotelser och den nordkoreanske befälhavarens förklaring att motståndet skall fortsätta hur militärt nödvändigt det är att de nordkoreanska styrkorna snabbt slås ned även norr om trettiåttonde breddgraden om MacArthur skall fullfölja säkerhetsrådets uppdrag att återställa fred och ordning i Korea. De djupa framstötar som redan gjorts in på nordkoreanskt område tyder också på att sydsidan är så fast besluten att behålla initiativet att de ryska förhalningsmanövrerna med eller utan Kinas hjälp är dömda att misslyckas.

Kommunalvalen i Finland

Det elakartade strejkläget och den smygande regeringskrisen har starkt inverkat på de finska kommunalvalen. Inom borgerliga kretsar och långt in i arbetarägnet råder en häglöshet och en rådvillhet som har avhållit många från att rösta — i en del fall har väl denna olust även drivit folk i gränszonen mellan socialdemokrati och kommunism att understödja de s. k. folkdemokraterna. Resultatet har blivit en markerad framgång för kommunistriktningen. Den har nu återvunnit förlorad terräng framför allt i stora industricentra, exempelvis Helsingfors och Åbo, och i Lappland län. I huvudstaden har de icke-socialistiska partierna trängts tillbaka, så att de endast med ett nödrop lyckats rädda majoriteten. Ungefär samma situation som i Stockholm, men med den väsentliga skillnaden att höglundarna och kommunisterna berövats majoriteten här, medan de borgerliga i Helsingfors förlorat den betryggande majoritet på sju mandat som de hade förut. På motsidan har folkdemokraterna ensamma gått framåt i röstetal.

En orsak till detta omslag är utan tvivel kristillståndet på arbetsmarknaden. De långvariga konflikterna inom metall- och träindustrierna, som hotar att inom kort förvärras genom utvidgning till kraftverk och järnvägar — en ny generalstrejk med andra ord —, ökar citron inom fackföreningsväsendet. Strejkunderstöden är små, kassorna hårt anlitade. Desperata stämningar börjar breda ut sig. Socialdemokraterna kan inte anvisa någon lösning som varit en av de stora impulsgivarna när det gällt att få motlagerlönerna att inse vilka nya ansträngningar och initiativ som krävts för att hjälpen skulle göra största möjliga nytta.

För några dagar sedan lämnade han sin befattning för att om någon tid tillträda posten som chef för Fordstiftelsen, vilkens väldiga resurser främst är avsedda att främja fredens och folkförsoningens sak. Paul Hoffman är alltså ett vilt skickad för denna stora uppgift.

Den grekiske läkare

som utlänningsnämnden beslutat avvisa från landet har av utlänningskommissionen beviljats uppehållstillstånd, tills vidare för tre månader. Det är ett glädjande beslut. Mannen har i Grekland dömts till döden på grund av vägran att inställa sig till krigstjänst, och hans återsändande både alltså inneburit en dödsdom. Efter allt vad man vet har han inte begått sådana handlingar som enligt svensk rättsuppfattning skulle kunna motivera hans ovillkorliga avvisande — i varje fall inte med tanke på dessa konsekvenser. Att personer som ursäktar kommunistisk terror men skarpt reagerar mot andra regimers mindre hårda självförsvar i detta fall med falsk humanitet uppträtt till den grekiske läkarens stöd bör naturligtvis inte hindra att humanitetens och asylrättens grundsatser så långt möjligt tillämpas.

Välkommen gäst

Paul G. Hoffman, som på tisdagen anlände till Stockholm, kommer alltid att minnas av Europas fria nationer med djup tacksamhet. Som högste chef för den amerikanska Marshallorganisationen har han fullgjort ett av efterkrigstidens mest krävande uppdrag. Han har inte bara fördelat de väldiga hjälpanslagen och kontrollerat att de kommit till sin riktiga användning, utan han kan personligen ta åt sig en stor del av ären av att dessa anslag verkligen beviljats. Många medlemmar av den amerikanska kongressen har haft ringa kännedom om Europa och de speciella förhållanden som vållat dess ekonomiska och politiska svårigheter, men med aldrig svikande takt och skicklighet har Hoffman trätt emellan, förklarande och medlande. Samtidigt har han

PRESSGRANNAR

Kritiken av industrins och handelns lagerökningar bygger i stor utsträckning på en felbedömning, skriver Svenska Dagbladet (b):

Man synes vilja betrakta denna ökning såsom en, om icke brottslig så åtminstone om illojalitet mot samhället vittnande åtgärd. Detta är fullständigt felaktigt. Tvärtom är en lagerökning av sådana varor, som äro nödvändiga under avspärrning eller krigssituation, högligen önskvärd. Från olika håll kräver man på att staten skall vidtaga åtgärder i sådant syfte genom riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap eller andra statsinstitutioner, och riksdagen torde i hög beviljа betydande anslag för varuköp genom dessa statsorgan. Men om handeln och industrin själva öka sina lager av dylika varor misstänker man genast onda avsikter och utnyttjande egoistiska motiv. Från statens synpunkt borde det ju vara en fördel om den enskilda lagerhållningen kunde i viss mån ersätta den statliga, varigenom staten slippte att låna upp pengar för att öka reservförråbskipen.

Om man skulle lägga beredskapssynpunkt på företagens lagerökningar, kommer man också in på det besvärliga problemet att skilja mellan önskvärda lager som bör premieras och umbärliga som förtjänar att motverkas. En sådan uppdelning strider helt mot de anförsgningar att få en friare handel vilka hittills nått sina bästa resultat i frihetstiden. Lagerköpens finansiering slutligen ställer samma anspråk på våra valutatillgångar vare sig det är staten eller enskilda som köper. Med hr Sköld:s skatteprememoria kan så allvarliga skattepolitiska invändningar framställas att man inte skall spilda ut dem.

Något är övrigt sådant att var och en bekämpar sin skatt. Det syndikalistiska Norrlandsfolket ger rätt när det talas om omsättningsskatt:

Arbetarna och de små inkomsttagarna, som lever så att säga ur hand och i mun, har anledning att motsätta sig omsättningsskattens återinförande. Levnadskostnaderna kommer i alla fall att stiga inom den närmaste tiden, och det bättre bora att statsmakterna skulle lägga lik på lasten genom att göra ingrepp i denna extra konsumtionsskatt. Skall nu kostnaderna för den föreslående uppräntningen ha att skattebetalarna så bör det hellre ske genom progressiv inkomstskattning. På förslaget om omsättningsskatt säger vi nej.

Det är att statsmakterna inte tillgriper omsättningsskatt förrän ingen annan utväg finnes, det kan det faran närmar sig. Jönköpings-Posten (fp) skriver:

Nya pålagor bli oförskomliga, om räkenskaperna skola på någorlunda ihop. Det är i detta allmoer tillspetsade läge ganska självklart, att staens regeringen längre kan skuta ögonen till för de krav på en bibehållen statlig förvaltning, som från olika håll framföras. Hr Sköld har i olika sammanhang betonat sin sparsamhetsvilja och även tagit vissa initiativ för att praktiskt åstadkomma den. Sålunda tillhåller åtgärder att i sina bekanden till det nya årets riksdag allvarligt befatta sig om återhållsamhet och genom rationaliserings av verksamheten bättre utnyttja arbetskraften samt minska förbrukningen av förnödenheter. Vidare har en utredningsman tillsatts, som skall föreslå budgetens besparingar enligt vittgående, om också mycket allmänt hållna direktiv. Vad denne högt kvalificerade granskare har att andra, motives på vetvis med stort intresse. Man lär även på regeringshåll klart för sig, att en beskärning av utbudsbegreppet måste gå ut över anslag, som tjäna i och för sig gagnliga och behjärtansvärda ändamål, men som länge vid sidan av statens centrala uppgifter.

Enterningsprovåret kommer att remedia det muvarande grundfela grundläggande fel, skriver Stockholms-Tidningen (fp) och räknar upp några av felen:

Sammanblandningen av utbildning och prov — med en mycket stark övervikt för provet —, handledningens splittring samt begränsningen till en enda av lärarens många uppgifter, nämligen lektionsgivningen. Lägg härtill ett ständigt forcerat tempo och en känsla hos handledaren att aldrig ha tid att behandla en sak så som den egentligen borde behandlas. Det är dystra utsikter. Att redan nu några åsyrianter går provåp på en termin bevisar ingenting — detta är nämligen både från organisationens och från elevkretsens synpunkt en helt annan sak, än om alla gör det.

Men kanske man inom den föreslagna ramen kan så in på en annan väg. För att få gå provår på en termin skall man enligt förslaget ha två års tjänstgöring bakom sig, och något här att anmut, om dessa är använda till utbildning under ledning av rektor och en handledare.

Norska regeringens förslag till beredskapslagstiftning har chockerat den norska allmänheten, skriver Upsala Nya Tidning (fp):

De har hänts som en utmaning mot demokratins grundläggande principer. Liberalt tänkande människor har framhållit, att det närmar sig skandalen, att en norsk regering kunnat ställa sig bakom förslag som dessa. Av kulturellen har författaren Sigurd Heel energiskt gått till attack mot beredskapslagarna, medan dessa lika energiskt försvaras av författaren Arnulf Øverland. Den kände motståndsmannen, överläkare Scharffenberg, kritiserade vid en debatt åtgärderna med att "man will beskydda sig mot den totalitära statens metoder genom att efterlikna samma metoder". Den norske justieminister var faktiskt själv inne på den tankegången, då han i ett förslag till lagstiftningen framhöll, att "vi kan inte överlåta åt fienderna att ensamma vara realister".

Av det då realism att med hänsyn till effektiviteten i statsingripandena sätta ur kraft de principer från vilka det demokratiska samhället hämtar sin moraliska styrka?

Reaktionen i Norge visar att förutsättningarna saknas för den föreslagna lagstiftningen. Man kan hoppas på en omprövning i mer liberal anda, skriver Upsala Nya Tidning till slut.

Många strykningar av Hall—Söderberg.

Landstingsvalet för Västerås valkretsområde blev färdigräknemaskinerat sent på tisdagskvällen. Vid valet avlämnades 18.417 socialdemokratiska röster. Av dessa var 276 ogiltiga. På herr Halls namn fanns 2.134 strykningar medan herr Söderberg var struken på 1.203 röstsedlar. Därutom fanns för de övriga Hall-falangisterna på landstingslistan strykningar i olika kombinationer

Snabbare tåg till kontinenten

Snabbare förbindelser, förbättrad och utökad vagnpark och över huvud taget bekvämare skall det bli att åka på expresstågen genom Tyskland, lovar två framstående västtyska trafikmän som just nu befinner sig på en kombinerad studie- och informationsresa i Sverige.

De båda herrarna är generaldirektören för västtyska statsjärnvägarna, Adolf Gerbaise, och ministeraldirektör dr Werner Pischel, som kommit hit som SJ:s gäster och närmast tagits om hand av chefen för godstrafikbyrån, byråchefen Ernst Jonson.

— Vårt ändamål med den här resan är framför allt att studera godstrafikfrågor och andra därmed sammanhängande frågor, berättar de båda herrarna vid en intervju med Dagens Nyheter. Men något som dessutom starkt intresserar oss är de svenska statsjärnvägarnas rationaliseringsåtgärder, till vilka vi räknar samtrafiken med de egna och privata busslinjerna, rälsbustrafiken osv. De tyska järnvägarna har ju lidit oerhört av kriget, men efter hand har vi börjat komma på fötter igen, fast ännu återstår naturligtvis mycket att göra. I hoppas att studiebesöket här — Sverige är ju lämte Holland de enda europeiska länder som har järnvägar som bär sig — skall ge oss en del uppslag som kan komma väg trafik till nytta. I år har vi haft en ganska avsevärd turistström till Västtyskland, främst med anledning av festspelen i Oberammergau, men vi väntar ännu fler nästa år då de stora Wagnerfestligheterna äger rum.

Därför har vi i synnerhet mån sökt förbättra trafiken på järnvägarna, dels genom att utvidga vagnparken och göra vagnarna bekvämare, dels minska de långa uppehållen vid gränsstationerna för passmed herrar Hall och Söderberg. För Landkvistanhängarnas del förekom endast enstaka strykningar av den art som förekom på alla andra partiers valsedlar.(DN, Västerås.)

Oktoberhyra utan höjning

Det är ännu inte definitivt klart huruvida hyrorna kommer att höjas, framhåller kanslirådet Gunnar Ekdahl i socialdepartementet. Regeringen har ännu inte tagit ställning till hyresrådets yttrande i frågan. Beslutet blir aktuellt tidigast i slutet av oktober. Förmodligen kommer det inte att få retroaktiv verkan, vilket alltså skulle innebära att det inte blir någon höjning från 1 oktober, utan först senare. Något bestämt besked på den punkten kan dock nu inte ges.

Grufdrift på Ulvön intresserar Höganäs

På Ulvön utanför Ångermanlandskusten sammanträdde på tisdagen marksägare, markrättsinnehavare och representanter för stat och bolag för att diskutera lösen för den mark som eventuellt skall bli gruvområde på södra Ulvön.

Ordförande var bergmästare G. Fröman, Luleå, och för Höganäs-Billesholms AB deltog ingenjör Henrik Noring. Ulvön hade ett 15-tal ombud.

Inlösningen gäller ett markområde där man konstaterat de mest givande malmfyndigheterna, framför allt av titan och vanadin. Pastor Manbert Pehrson förklarade att denna fråga måste ses på lång sikt.

och tullkontroll. Denna kontroll skall hädanefter göras under tågets gång. Det blir åtskillig tidsvinst på det sättet.

Till slut berättar herrarna även att man inom den närmaste tiden ämnar inrätta en upplysningsbyrå i Stockholm, där alla upplysningar som rör tyska trafikförhållanden och därmed förknippade spörsmål snabbt och tillförlitligt skall erhållas.

DAGENS NYHETER

TEGELBACKEN, STOCKHOLM 1
Telefon: 22 40 00
Telegramadress: *Dagnyheter*,
Postgiro 7316 (för annonser)
Summer 1317 (för prenumeration)

Chefredaktör: *Herbert Tingsten*.
Tf:tlös sekreat. kl. 12.30—14.30)
Politisk huvudredaktör:
Leif Ahlberg.
Redaktionschef och ansvarig
utgivare: *Elis Ardenius*.
Dagens Nyheters Aktiebolag:
Verkst. direktör: *Helge Hedberg*.

PRENUMERATIONSPRISER
A Stockholmsupplagan
Månad .. 4:75 Kvartal .. 13:75
Halvår .. 27:— Helår .. 54:—
SENASTE ANNONSPRISLISTA
daterad 12/5 1950 tillhandahålles på begäran.
Dagens Nyheters tryckeri, Stockholm

Dyrt att begära "huvud på fat"

För återkrävning mot tjänsteman har Sollentuna-Färentuna häradsrätt dömt en kommunalbetare i Sundbyberg och hans hustru till 75 dagsböter vardera à resp. 8 och 2 kr samt till 100 kr. skadestånd.

Makarna var åtalade för att till kommunala bostadsförmedlingen ha skrivit ett brev, där de framställt berikyllningar mot fastighetsinnehavaren och bl. a. önskat "hans huvud på fat". Intendenten hade begärt skadestånd med 3.000 kr.

M/S "Stockholm", som avgick från New York 27 september med omkring 250 passagerare, väntas anlända till Göteborg på torsdagsförmiddagen.

Ulvöborna hade stort intresse av att gruvdrift kommer till stånd, då försörjningsproblemet är brännande på grund av det dåliga fisket.

Man kommer att ta ney ett schakt för att se hur berget är beskaffat. (TT, Örnsköldsvik.)

Var noga vid hattvalet

Vilken modell skall Ni köpa? — Ni har i huvudsak ovanstående tre modeller att välja mellan . . . homburg, snap brim och "off the face".

Vilken färg skall Ni bestämma Er för? — Här står valet mellan svart, blått, grått, brunt, beige och mörkgrönt.

Vilket märke skall Ni välja? — I Ströms välsorterade hattavdelning finner ni LAUBIN från .30: —, STETSON från 32: —, BATTERSBY från 35: —, DOBESCH från 38: —, BELLAZONA från 38: —, CHRISTY från 41: —, HABIG från 43: —, BORSALINO från 51: — m. fl.

Det är mycket att tänka på när man köper hatt, och det lär-nar sig att vara noga vid valet. I Ströms hattavdelning kan Ni få de råd och upplysningar Ni önskar av fackmän!

STRÖMS
REGERINGSGATAN 17—21
KUNGSGATAN 38 "CENTRUM"
Haverna

Söker Ni köpare till
★ antikviteter
★ konst
★ guld och silver
★ smycken
★ möbler
Ni finner dem på KVALITETSAUKTIONERNA
Där det finns många spekulanter, finnar det också större möjligheter att få ett bra pris. En lyckad försäljning kan Ni vänta Er på våra kvalitetsauktioner, som visat sig vara i hög grad publikdragande. Till dessa tar vi emot alla slag av bättre föremål, antikviteter, konst, smycken, guld och silver samt bättre modernt lösöre.
Låga kostnader. OBS! Vid försäljning direkt genom Auktionsverket blir omkostnaderna betydligt lägre än vid annan auktionsförsäljning i Stockholm. Förskott kan lämnas å auktionsklubben.
STOCKHOLMS STADS AUKTIONSVERK
Torsgatan 19—21. Tel. 34 07 20.

HYLLOR
praktiska konstruktioner för kontor arkiv bibliotek laboratorier butiker privatinredn
Sparrings Försäljningsavd.:
Karlavägen 89 — Stockholm Ö
Tel. 67 36 30 - 67 16 75 - 67 18 81.

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.